

Oslo, 19. oktober 2022

Innspill fra Unge Kunstneres Samfund (UKS) til stortingshøring om Prop. 1S - Statsbudsjettet 2023 (kapitler fordelt til familie- og kulturkomiteen)

Unge Kunstneres Samfund (UKS) takker for muligheten til å komme med innspill til Statsbudsjettet 2023. Det er veldokumentert at kunstneres inntekter er urovekkende lave.¹ Kunstnerne er fortsatt sterkt preget av ettervirkningene av pandemien, og prisstigning og strømkrise gjør at det haster med å ta grep for å bedre kunstneres levekår, styrke finansieringen av det frie visuelle kunstfeltet og sikre lik tilgang til kunstneryrket for alle.

Unge og nyetablerte kunstnere er særlig sårbare for endringer i de økonomiske utsiktene, og lappeteppeøkonomien gjør at langt de fleste står uten sosiale rettigheter eller annet sikkerhetsnett. For å sikre mangfold i rekrutteringen og hindre frafall er det avgjørende at det etableres gode, tydelige normer for betaling for arbeid med offentlige utstillinger, gjennom honorarer og vederlag. Nasjonale institusjoner og andre statlig støttede visningssteder bør gå foran og sette standarden for feltet. Kunstnerøkonomireformen er nødvendig for at dagens unge kunstnere skal få muligheten til å bli gamle kunstnere.

Kap. 320 Norsk kulturråd

Post 55 Norsk kulturfond

Avsetningen til visuell kunst hos Norsk kulturråd, som gir kunstnerne produksjonsstøtte og gjør det mulig å arrangere utstillinger i det såkalt frie feltet, er også i årets budsjettforslag under 9% av tildelingene.

Kulturfondet har ordninger som er viktige for det frie feltet, især for unge og nyetablerte kunstnere. Arrangørstøtteordningen, aspirantordningen og kunstnerassistentordningen er alle ordninger som i sin tid var foreslått av UKS for å bedre rekrutteringen og tilgangen til kunstneryrket. Kulturrådet søkte om et løft for Kulturfondet på 147 mill. for 2023 i tillegg til prisjustering. Regjeringens forslag til budsjett gir en økning på 2,95 % sammenlignet med 2022. Beregnet prisvekst i år er ifølge SSB på 4,7 % og vi ber om at fondet gis en økning lik prisveksten for å skjerme viktige ordninger for unge og nyetablerte kunstnere.

Forslag til merknad: *Familie- og kulturkomiteen ber om at tilskuddet til post 55 økes med 15,8 millioner kroner til det visuelle feltet, for å særlig styrke ordningene for arrangørstøtte, aspiranter og kunstnerassistenter.*

Post 72 Kunstnerstipend m.m.

Ettervirkningene fra pandemien og usikre økonomiske utsikter har stor innvirkning på kunstneres allerede pressede økonomi, og det sier seg selv at de som allerede har minst blir de første til å falle fra. Unge kunstnere, nyetablerte kunstnere og kunstnere med ikke-europeisk bakgrunn vil også i tiden som kommer være ekstra sårbare. UKS arbeider for et kunstliv for alle, hvor det er plass til aktører med ulik sosial og økonomisk bakgrunn.

Stipendene gir mulighet til å utvikle nye verk og holde produksjonen i gang mellom utstillinger og oppdrag, men tildelingene rekker bare til et fåtall av søkerne på det visuelle feltet. For å sikre alle kvalifiserte søkere en mulighet til å få stipend må det være et mål om at tildelingsgraden ligger på minst 25%. Det er gledelig at de nye stipendhjemplene som ble etablert i 2022 opprettholdes, men det bør fortsatt være et mål at 350 nye faste stipendjempler etableres innen 2025, i tråd med anbefalinger fra Sekretariatet for Statens kunstnerstipend.

---

¹ Utredning om kunstnerøkonomien: Kunstens autonomi og kunstens økonomi, NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014, Stortingsmelding 23 (2011-2012) Visuell kunst

Forslag til merknad: *Familie- og kulturkomiteen ber Kulturdepartementet endre Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere slik at stipendene følger rammen for lønnsoppgjøret i staten. Oppjusteringen innebærer en økning i forhold til budsjettforslaget på 3 millioner kroner.*

Familie- og kulturkomiteen ber om at det etableres 210 nye faste stipendhjemler. Kap 320, post 72 styrkes med 75 millioner kroner.

Post 75 Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.

De små og mellomstore visningsstedene og institusjonene leverer avgjørende bidrag til kunstlivet, særlig gjennom å utvikle og støtte unge talenter og kunstnere under etablering. Tilskuddene til de store institusjonene har økt betydelig gjennom mange år, mens de små og mellomstore visningsstedene har blitt hengende etter. En styrking av institusjonene innenfor visuell kunst under post 75 er et treffsikkert tiltak for å skape arbeid og muligheter for unge kunstnere, og UKS ber om at posten får en samlet økning på 10%.

Januar 2023 åpner UKS i nye, utvidede lokaler i det historiske Søilen teater i Oslo sentrum, som mer enn doubler våre tidligere utstillings- og formidlingsarealer. Større lokaler gir flere muligheter til både utvikling og formidling. Vi utvider tilbudet til barn og unge, og med våre nyoppussede lokaler sørger vi for at tilgjengelighet og universell utforming er gjennomgående i driften av visningsrommet.

Forslag til merknad: *Familie- og kulturkomiteen ber om at de små og mellomstore visningsstedene for visuell kunst styrkes gjennom en økning av Kap 320, post 75 på 27,4 millioner kroner.*

Familie- og kulturkomiteen ber om at tilskuddet til Unge Kunstneres Samfund økes til 5 350 000 kroner.

Kap. 337 Kompensasjons- og vederlagsordninger

Post 71 Vederlagsordninger

UKS krever at kunstnerne får honorar for arbeidet vi gjør ved de statlig støttede visningsstedene. Ordningen for honorarer har blitt evaluert og anbefalt videreført, og under pandemien var ordningen utvidet og økt til 9 millioner kroner. I årets budsjettforslag står den igjen på 6 millioner kroner, som i praksis betyr en saldering gjennom hele prøveperioden. Alle 53 visningssteder med varige driftsmidler fra staten bør innlemmes i ordningen. Som et ledd i en trinnvis økning til fullfinansiering av en permanent ordning, foreslår vi å øke beløpet for øremerkede midler til honorar for 2023 til 16 millioner.

Forslag til merknad: *Familie- og kulturkomiteen ber regjeringen om å utvide ordningen for utstillingshonorar fra og med 2023. Kap 337, post 71, Utstillingshonorar ordning økes til 16 millioner kroner.*

Med vennlig hilsen,

Unge Kunstneres Samfund
ved styreleder Steffen Håndlykken

Om Unge Kunstneres Samfund

UKS er en fagpolitisk medlemsorganisasjon for profesjonelle kunstnere og et visningssted for samtidskunst. Foreningen ble stiftet av kunstnere og for kunstnere i 1921. UKS arbeider for å bedre kunstnerens sosiale, økonomiske, ideelle og faglige rettigheter.

